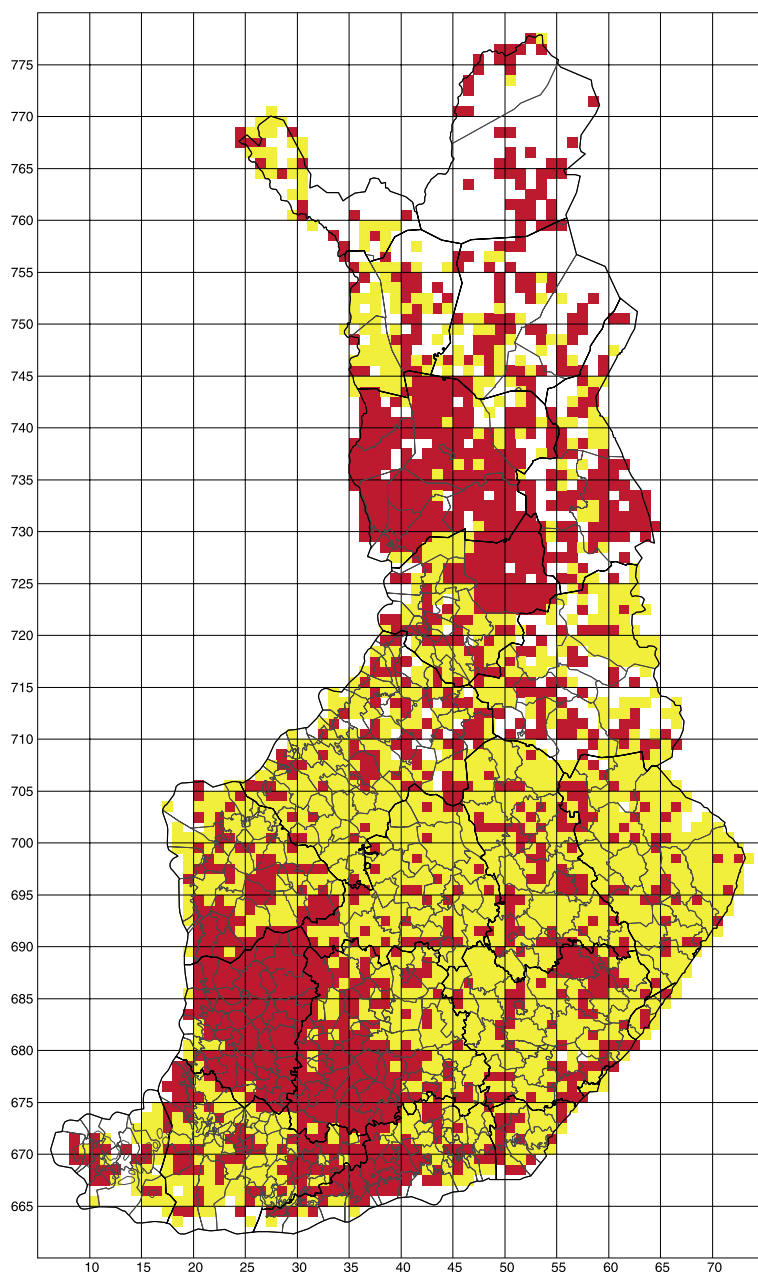

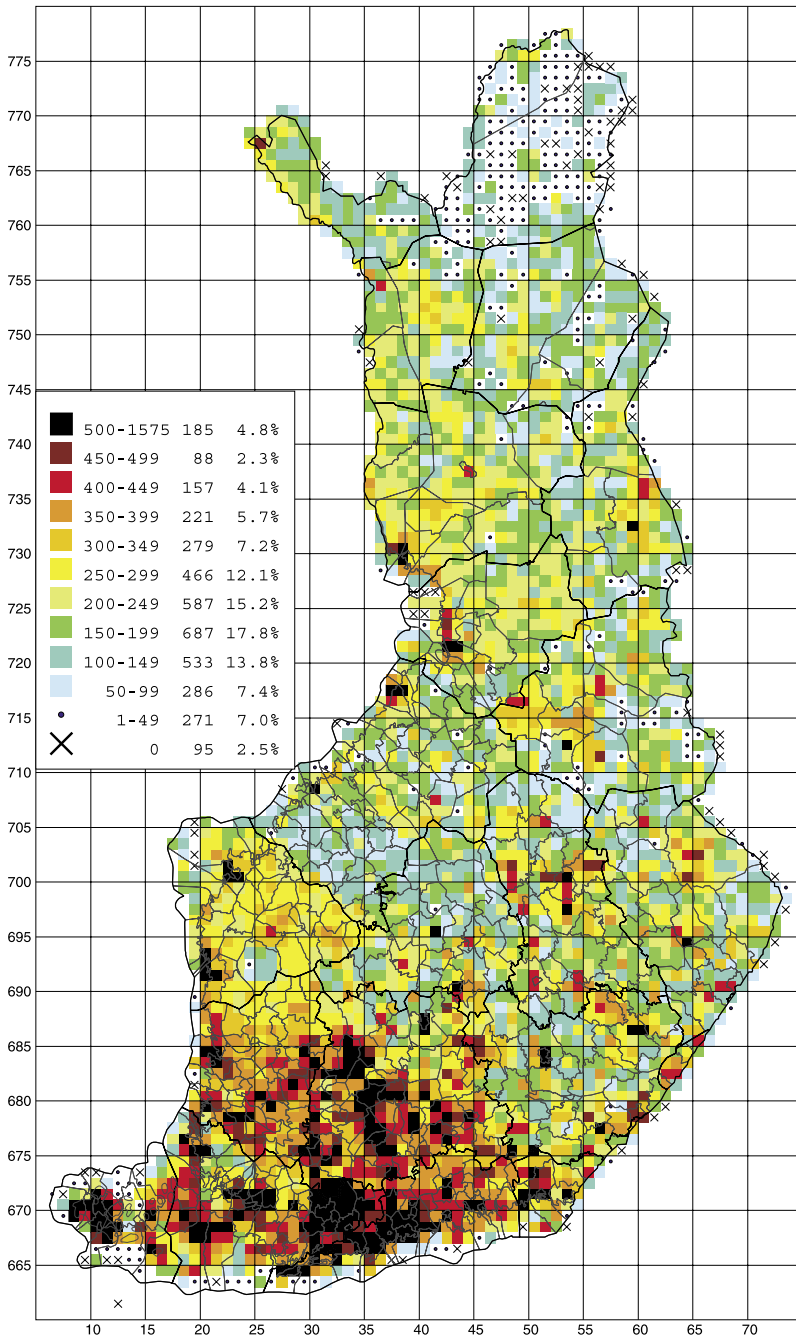
Kasviatlaskarttoituksen tilanne ja KASTIKKA-tietokannan kattavuus keväällä 2005

Suomen putkilokasvien levinneisyyskartaston (kasviatlaksen; Lahti ym. 1995) toisen version ilmestymisestä on kulunut jo kymmenen vuotta. Vajaan viiden viime vuoden aikana kasvimuseon ylläpitämään KASTIKKA-tietokantaan tallennettujen kasvihavaintojen määrä on kaksinkertaistunut (syksyllä 2000 2,1 milj., toukokuussa 2005 4,3 milj. havaintoa). Samalla tietokannan alueellinen kattavuus on huomattavasti parantunut. Etenkin yleisimpien lajien levinneisyyskartat ovat ilahduttavasti täydentyneet: mainioksi esimerkiksi sopii vaikkapa syysmaitiainen (*Leontodon autumnalis*; kuva 1), jonka v. 1995 kartan 1454 kasviatlaspistettä ovat saaneet 1579 uutta pistettä seurakseen. Vuonna 1995 vain männyn ja puolukan levinneisyyskartassa oli yli 2000 pistettä — nyt näillä ja 18 muulla on kartassaan yli 3000 pistettä, ja 2000 ruudun lajeja on jo 128. Yhteensä neliöpeninkulmaruutuja on 3855, joista 95:ltä ei KASTIKKA-tietokannassa ole toistaiseksi ainutakaan havaintoa (kuva 2). Täysin

Kuva 1. Syysmaitiaisen levinneisyys neliöpeninkulmittain Lahden ym. (1995; punainen) mukaan, täydennettynä KASTIKKA-tietokannan nykytiedoilla (keltainen).

Fig. 1. The 10×10 km distribution of *Leontodon autumnalis* in Finland, according to Lahti & al. (1995) (red), complemented with the May 2005 data of the floristic database KASTIKKA (yellow).

Kuva 2. Putkilokasvien lajimäärä neliöpeninkulmittain KASTIKKA-tietokannan mukaan. Luokkien raja-arvoja seuraavat luvut kertovat kuhunkin luokkaan kuuluvien neliöpeninkulmien lukumäärän ja suhteellisen osuuden.

Fig. 2. Vascular plant species richness in 10×10 km squares in Finland, according to the floristic database KASTIKKA in May 2005. The numbers following the class boundaries indicate the number and percentage of the 10×10 km squares in each class.

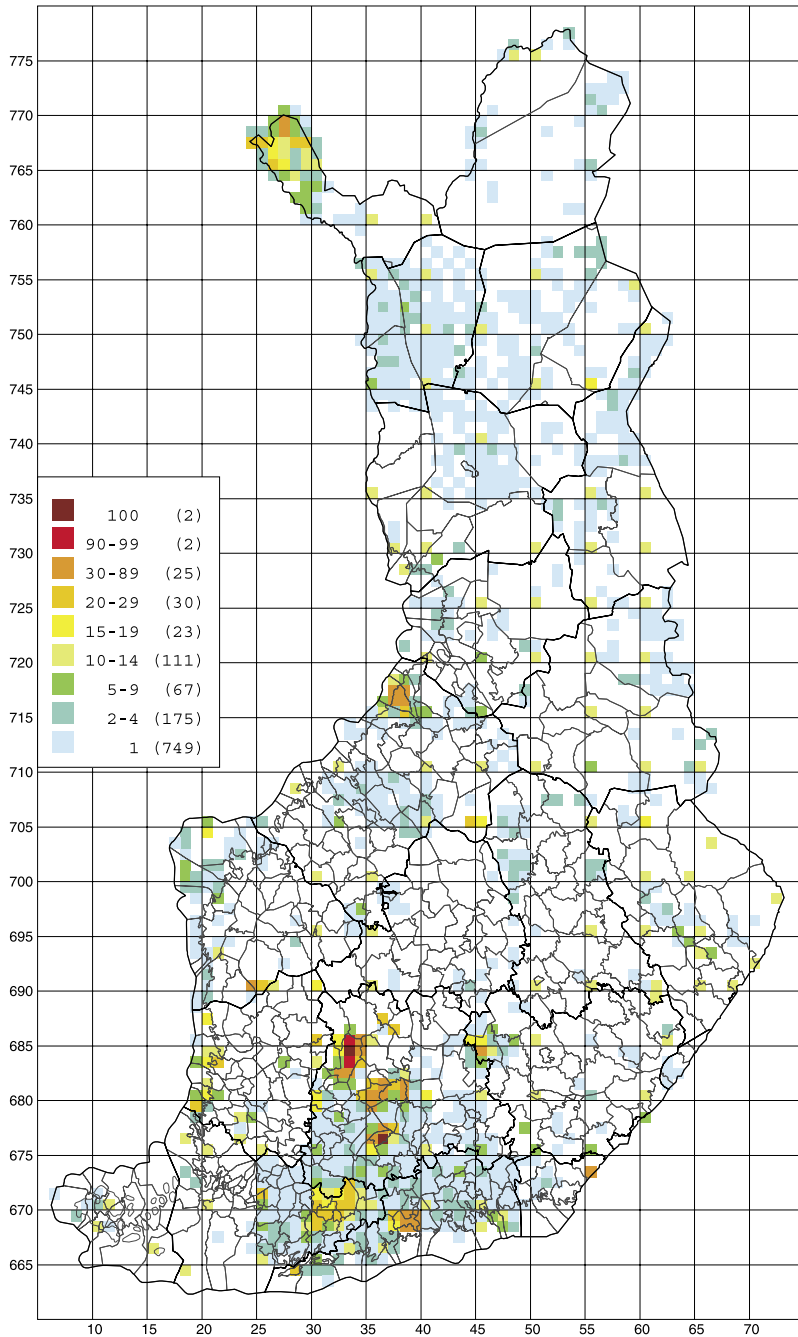
tuntemattomista ruuduista suurin osa on uloimmissa saaristossa ja itärajalla. Inarin Lapin kasvisto toki tunnetaan hyvin, mutta sieltä turkulaisvoimin kerätyt havainnot eivät ole mukana kuvassa 2.

Kasviatlaksen seuraavaa versiota kaavaillaan ensi talveksi. Tätä varten toivomme kesältä 2005:

- **Kattavia kasviluetteloita** yhtenäiskoordinaatiston neliökilometriruuduilta erityisesti sellaisilta neliöpeninkulmilta, joilta tällaisia ei ennestään ole tehty (kuva 3). Mitä kauempana uudet ruudut ovat entisistä ruuduista (varsinkin ruutukeskittymistä), sen suurempi vaikutus niillä on uusiin karttoihin. Vuoden 1995 kasviatlaksessa oli mukana 2 401 kattavaa neliökilometriruutua 249 eri neliöpeninkulmalta. Nyt KASTIKKA-tietokannassa on n. **1 020 000** havaintoa **5 521** kattavalta ruudulta **1 184** eri neliöpeninkulmalta. Näistä luvuista puuttuvat vielä mm. Helsingin, Miehikkälän – Virolahden – Ylämaan sekä Oulun kasvarkitoitusprojektien tiedot (yhteensä liki puoli miljoonaa havaintoa).

- **Mitä tahansa kasvihavaintoja** etenkin sellaisilta neliöpeninkulmilta, joilta KASTIKKA-tietokannassa on toistaiseksi havaintoja vain varsin harvoista kasvilajeista (kuvat 2 ja 4).

Runsaat 300 kartoittajaa on vuosien varrella ollut mukana kasviatlaskartoituksessa, ja näistä kolmasosa 2000-luvulla. 126 kartoittajaa on ollut mukana ainakin 10 ruudun inventoinnissa ja 18 yli 100 ruudulla. Vaikka tiedot ovat tuplaantuneet, kartoitettavaa riittää kyllä joka puolella Suomea. Jokainen kenttäkortille kirjattu havainto on tekoherkellään joka tapauksessa uusin Suomesta, eliömaakunnastaan, kunnastaan, neliöpeninkulmaltaan tai -kilometritään. Näistä ainakin neliökilometritasolla se on monesti myös ensimmäinen, pitkään ai-noana säilyvä tai ehkä ikiajoiksi

Kuva 3. Kasviatlaskartoituksessa eri neliöpenikulmilta tehtyjen kattavien neliökilometriliistojen lukumäärä KASTIKKA-tietokannassa keväällä 2005. Sulkeissa olevat luvut kertovat kuhunkin luokkaan kuuluvien neliöpenikulmien määrän.

Fig. 3. Number of thoroughly recorded 1×1 km atlas squares within the 10×10 km squares, according to the floristic database KASTIKKA. The numbers in parenthesis indicate the number of 10×10 km squares in each class.

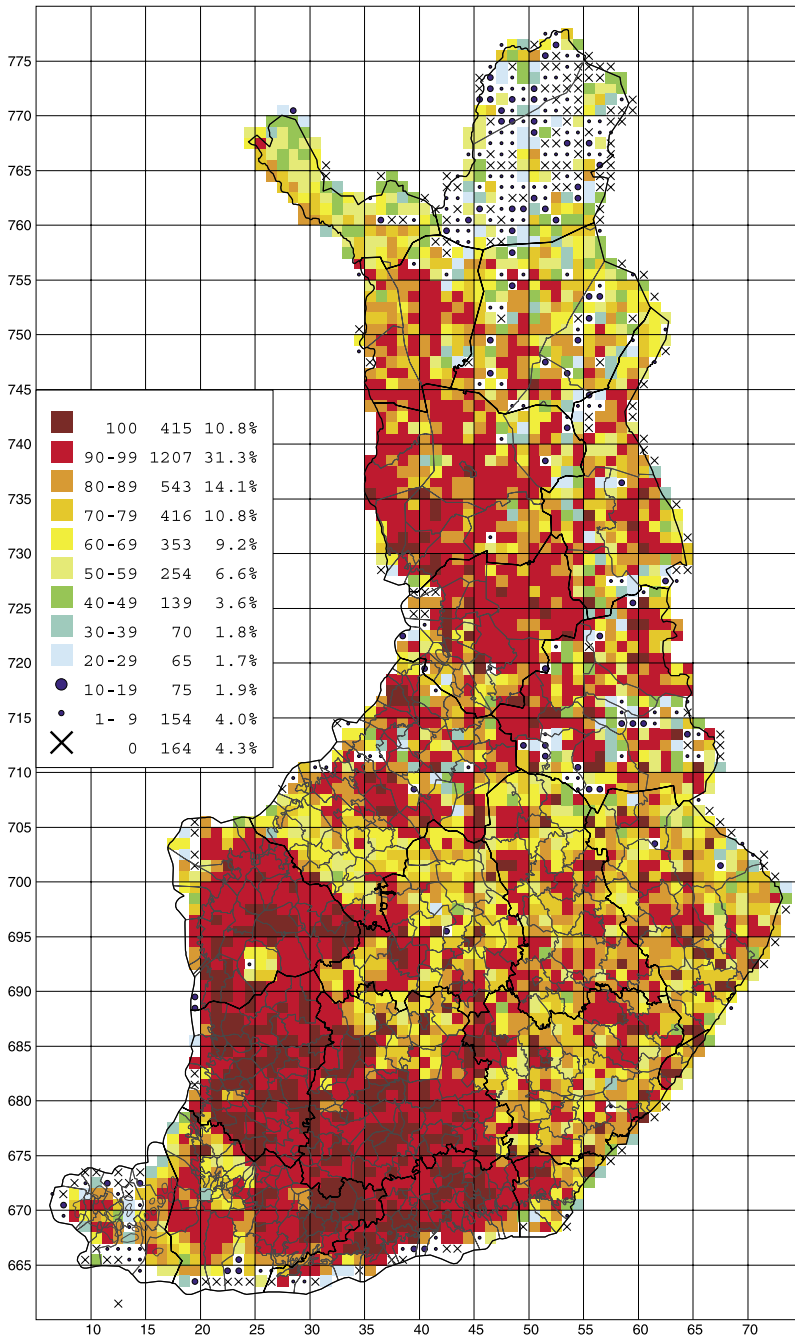
ainoaksi jäävä. Havaintojen kirjaamiseen sopivia kenttäkortteja täyttöohjeineen saa Raino Lampinelta (osoite alla).

•Lahti, T., Lampinen, R. & Kurto, A. 1995: *Suomen putkilokasvien levinneisyyskartasto. Versio 2.0.* — 23 s. + 1604 karttaa tietokantana. Helsingin yliopisto, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.

The coverage of the Atlas of the vascular plants in Finland project and the floristic database KASTIKKA in spring 2005

The present coverage of the floristic database KASTIKKA and the situation of the national floristic atlas project are illustrated with distribution maps of 1) *Leontodon autumnalis*, 2) richness of all vascular plant species, 3) the squares mapped so far in the atlas project, and 4) the richness of one hundred most common species.

Raino Lampinen, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, PL 7, 00014 Helsingin yliopisto.
raino.lampinen@helsinki.fi

Kuva 4. 100 yleisimmän putkilokasvikasvilajin lajimäärä neliöpenikulmittain KASTIKKA-tietokannan mukaan (yleisyys mitattu laskemalla kuinka monelta neliöpenikulmalta kukin kasvi on havaittu). Luokkien raja-arvoja seuraavat luvut kertovat kuhunkin luokkaan kuuluvien neliöpenikulmien lukumäärän ja suhteellisen osuuden.

Fig. 4. Number of the 100 most common vascular plants (measured as the number of 10×10 km squares) in 10×10 km squares in Finland, according to the floristic database KASTIKKA in May 2005. The numbers following the class boundaries indicate the number and percentage of the 10×10 km squares in each class.

KASVIHAVAINTOJA

Savisorsimo Tampereella (EH)

Savisorsimon (*Glyceria notata*) suppea levinneisyysalue on vähitellen laajentunut uusien löytöjen myötä. Savisorsimoahan pidettiin aikoinaan kasvina, joka jäi pois Suomen lajistosta Moskovan rauhan rajan taakse. Sitä kasvoi Karjalan kannaksella ja Viipurinlahden rannoilla. Pois ei savisorsimo Suomen lajistosta kuitenkaan jäänyt, sillä sitä löytyi Lappeenrannasta. Yllättävä löytö oli savisorsimon esiintyminen runsaana Pohjois-Sipooossa. Kasvupaikkoja löytyi kymmenittäin (Marklund 1953). Metsätähti Oy:n tekemässä Keravan kasviston kartoituksessa savisorsimo löytyi naapurikunnasta Keravalta.

Järjestelmällinen kasviston ruutukartoitus paljasti savisorsimon kesällä 2004 myös Tampereelta. Järjestelmällisessä kartoituksessa tutkitaan myös ne paikat, jotka eivät ole kasviharrastajien tai -tutkijoiden kiinnostusta herättäneet. Savisorsimo kasvaa Tampereella Sarankulman kaupunginosassa runsasvetisen katuojan varressa. Tosin kesällä 2004 monet katuojat olivat runsasvetisiä. Rotevatekoinen, tuuhea heinä kiinnitti heti huomiota ja erosi selvästi samassa ojanvarressa kasvaneesta ojasorsimosta. Savisorsimo kasvoi paikalla yhtenä rehevänä kasvustona. Savisorsimon vaquinainen alue laajeni löydön myötä lähes 200 km pohjoiseen. Esiintymä on ensimmäinen Etelä-Hämeestä löytynyt. Todennäköisesti savisorsimoa löydetään useilta muiltakin paikkakunnilta, kunhan siihen kiinnitetään riittävästi huomiota.